

92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet

a fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról

A Kormány a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 132. §-a (1) bekezdésének *r*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt feladatkörében a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed

a) a fogyatékos személyek otthonában, illetve ápoló-gondozó célú lakóotthonában történő elhelyezésre kerülő nagykorú fogyatékos személy alapvizsgálatára (a továbbiakban: alapvizsgálat),

b) az ápolást, gondozást nyújtó intézményben vagy ápoló-gondozó célú lakóotthonban ellátott nagykorú fogyatékos személy, illetve BNO 10 kódkönyv F diagnóziskóddal rendelkező ellátott felülvizsgálatára (a továbbiakban: gondozási felülvizsgálat),

c) a szociális foglalkoztatás keretében foglalkoztatni kívánt, illetve foglalkoztatott, nappali intézményben, átmeneti elhelyezést nyújtó intézményben, ápolást, gondozást nyújtó intézményben vagy ápoló-gondozó célú lakóotthonban elhelyezésre kerülő, illetve elhelyezett ellátott rehabilitációs alkalmassági vizsgálatára és felülvizsgálatára (a továbbiakban: szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálat, illetve felülvizsgálat),

d) rehabilitációs intézményben vagy rehabilitációs célú lakóotthonban elhelyezésre kerülő, illetve elhelyezett személy rehabilitációs alkalmassági vizsgálatára és felülvizsgálatára (a továbbiakban: átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat, illetve felülvizsgálat).

(2) A rendelet hatálya a fogyatékos személyek otthonában elhelyezett kiskorú ellátottak állapotának felülvizsgálatára - a 13. §-ban foglaltak kivételével - nem terjed ki.

(3) E rendelet alkalmazásában

a) *ellátott*: az a személy, akinek intézményi elhelyezéséről az intézményvezető, a fenntartó, illetve a bíróság a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) rendelkezéseinek megfelelően döntött,

b) *szociális foglalkoztatás*: az ellátottak Szt. szerinti szociális foglalkoztatása,

c) *szociális szakértő*: - elsősorban az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékben szereplő - általános szociális munkás, szociális munkás, szociálpolitikus, szociálpedagógus és szociális szervező,

 d) *foglalkoztatási szakértő*: a munkaügyi központ foglalkozási rehabilitációs munkatársa, illetve a Munkaügyi Szakértők Országos Névjegyzékében szereplő vagy a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) által foglalkoztatott foglalkoztatási, illetve foglalkozási rehabilitációs szakértő.

 2. § (1) Az 1. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatokat (a továbbiakban együtt: vizsgálat) a Hivatal kirendeltségének szakértői bizottságai végzik.

 (2) A vizsgálatot a Hivatal

a) az intézményi elhelyezést megelőzően az ellátott lakóhelye, illetve tartózkodási helye,

b) az intézményi elhelyezést követően az intézmény székhelye, telephelyen történő ellátás esetén telephelye

szerint illetékes kirendeltségének vezetője által kijelölt szakértői bizottság folytatja le.

3. §

 4. § (1) A Hivatal szakértői bizottságának

a) elnöke orvosszakértő,

b) egy tagja szociális szakértő,

c) egy tagja - szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálat, illetve felülvizsgálat, valamint átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat, illetve felülvizsgálat esetén - foglalkoztatási szakértő,

d) egy tagja - fogyatékos személy vizsgálata esetén - a fogyatékoság jellege szerinti szakgyógypedagógus,

e) egy tagja *a*)-*d*) pontban nem említett esetekben egy további orvosszakértő.

 (2) A Hivatal szakértői bizottságaira és működésükre az e rendeletben nem szabályozott kérdésekben a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló kormányrendelet rendelkezéseit kell alkalmazni.

 5. § (1) Az alapvizsgálatot és az átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot az intézményvezető - ha jogszabály kivételt nem tesz -

a) az előgondozás I. szakaszában,

b) ápolást, gondozást nyújtó intézmény vagy ápoló-gondozó célú lakóotthon és rehabilitációs intézmény vagy rehabilitációs célú lakóotthon között történő áthelyezés esetén az áthelyezés kezdeményezését követő nyolc napon belül kezdeményezi.

(2) A szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálatot az intézményvezető akkor kezdeményezheti, ha

a) nappali ellátás esetén az ellátott legalább hat hónapja nappali ellátásban részesül,

b) az a) pontban nem említett intézmény esetén az ellátott az intézményben elhelyezésre került.

(3) Le kell folytatni

☞ a)

b) a szociális foglalkoztatási felülvizsgálatot a szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálatot, illetve a korábbi szociális foglalkoztatási felülvizsgálatot követően tíz évvel;

c) az átfogó rehabilitációs felülvizsgálatot

ca) az ellátás időtartamának az Szt. 112. §-ának (2) bekezdése szerinti meghosszabbítása esetén,

cb) az Szt. 113. §-ának (2) bekezdése szerinti esetben,

cc) rehabilitációs célú lakóotthonban határozatlan időre elhelyezett ellátott esetén az átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot, illetve a korábbi átfogó rehabilitációs felülvizsgálatot követően tíz évvel.

Az e bekezdés szerinti esetekben a gondozási felülvizsgálatot, a szociális foglalkoztatási felülvizsgálatot és az átfogó rehabilitációs felülvizsgálatot (a továbbiakban együtt: felülvizsgálat) az intézményvezetőnek az esedékességet megelőzően legalább hatvan nappal kell kezdeményeznie.

☞

(4) Felülvizsgálatot a (3) bekezdésben foglaltakon túl az ellátott, törvényes képviselője, - a Polgári Törvénykönyv szerinti, az ellátott által a felülvizsgálat kezdeményezésére és a vizsgálatot kapcsolatos személyes adatok kezelésre meghatalmazott - közeli hozzátartozója (a továbbiakban: közeli hozzátartozó) vagy az intézményvezető kezdeményezésére, naptári évenként legfeljebb egyszer kell lefolytatni. Szociális foglalkoztatási felülvizsgálat a (3) bekezdésben foglaltakon túl akkor kezdeményezhető, ha a korábbi szakvélemény szerint az ellátott szociális foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre nem alkalmas vagy az ellátott szociális foglalkoztatása nem szükséges, illetve a korábban munka-rehabilitációra javasolt ellátottat fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében kívánják foglalkoztatni.

☞

(5) A vizsgálatokat a Hivatal által erre a célra rendszeresített és a honlapján közzétett adatlapon kell kezdeményezni. Az adatlaphoz csatolni kell

a) az ellátott azonosításához szükséges iratok másolatát,

b) a vizsgálat lefolytatásához szükséges, az ellátott egészségügyi, mentális állapotával kapcsolatos dokumentációt, fogyatékos személy esetén a fogyatékoságával összefüggő gyógypedagógiai és egyéb dokumentációt, valamint - szociális foglalkoztatási alkalmassági és felülvizsgálat, továbbá átfogó rehabilitációs alkalmassági és felülvizsgálat esetén - az ellátott foglalkoztathatóságát igazoló dokumentációt,

c) az ellátott egyéni gondozási tervét, egyéni fejlesztési tervét, egyéni rehabilitációs programját, illetve - ha ezeket a vizsgálat kezdeményezésének időpontjában még nem kell elkészíteni - az előgondozás dokumentációját,

d) szociális foglalkoztatási alkalmassági és felülvizsgálat, valamint - ha a rehabilitációs intézmény, illetve a rehabilitációs célú lakóotthon szociális foglalkoztatást biztosít - átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat és felülvizsgálat esetén a foglalkoztatási szakmai programot.

☞

(6) Az intézményvezető a kezdeményezéssel egyidejűleg írásban értesíti az ellátottat, törvényes képviselőjét és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozóját

a) a vizsgálat indokáról, céljáról,

b) a vizsgálatot lefolytató szervről,

c) az ellátott jogairól,

d) a vizsgálat menetéről.

(7) A vizsgálat - a (4) bekezdés szerinti eset kivételével - térítésmentes. A (4) bekezdés szerinti esetben az ellátott által fizetendő vizsgálati díj összege 4000 Ft.

☞

(8) Az ellátott, törvényes képviselője, illetve közeli hozzátartozója a felülvizsgálatot az intézményvezetőnél kezdeményezheti, aki tájékoztatja őket a (6)-(7) bekezdésben foglaltakról, majd a kezdeményezést a benyújtástól számított nyolc napon belül az általa kitöltött adatlapon, az (5) bekezdés szerinti dokumentumokat mellékelve továbbítja a Hivatal illetékes kirendeltségéhez.

6. § (1) Soron kívüli elhelyezési kérelem esetén az alapvizsgálatot és az átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot a kezdeményezés beérkezését követő tizenöt napon belül, az egyéb vizsgálatokat a kezdeményezés beérkezését követő hatvan napon belül kell lefolytatni. Ha az ellátott lakhatása vagy állapotának megfelelő ellátása másképpen nem biztosított, illetve a késedelem a rehabilitáció eredményességét veszélyeztetné, az ellátott az intézményben, illetve a lakóotthonban az alapvizsgálat, illetve az átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat befejezése előtt is elhelyezhető.

(2) A szakértői bizottság elnöke előadó szakértőt jelöl ki. Előadó szakértőnek a bizottság bármely tagja kijelölhető.

(3) A szakértői bizottság a vizsgálatot a benyújtott egészségügyi és egyéb dokumentációk alapján, az ellátott személyes meghallgatásával, valamint - ha a rendelkezésre álló egészségügyi és egyéb dokumentáció alapján az ellátott állapota megalapozottan nem ítéhető meg - az ellátott személyes vizsgálatával végzi.

(4) A személyes meghallgatást, illetve a személyes vizsgálatot
a) az intézményi elhelyezést megelőzően az ellátott lakóhelyén, tartózkodási helyén,
b) az intézményi elhelyezést követően az intézményben kell lefolytatni, kivéve, ha a személyes vizsgálatot egészségügyi szolgáltatónál kell elvégezni. Az intézményben történő személyes meghallgatás, illetve személyes vizsgálat feltételeit - köztük a kommunikációban akadályozott ellátott számára a kommunikáció személyi és egyéb feltételeit - az intézményvezető köteles biztosítani.

 (5) A személyes meghallgatásról, illetve a személyes vizsgálatról legalább tíz nappal korábban írásban kell értesíteni az intézményvezetőt, aki haladéktalanul értesíti az ellátottat, törvényes képviselőjét és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozóját.

(6) Ha az ellátott a jogkövetkezményekről történő tájékoztatást követően sem működik közre, így különösen a vizsgálaton nem jelenik meg, a szakértői bizottság a szakvélemény kiadását mellőzi, és erről írásban tájékoztatja az intézményvezetőt.

7. § (1) A szakértői bizottság a vizsgálat eredményét szakvéleményben foglalja össze. A szakértői bizottság a szakvéleményt tagjai többségének támogató szavazatával fogadja el. Négyfős szakértői bizottságokban szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(2) A szakvélemény tartalmazza

a) a kiállításának helyét, időpontját, a szakértői bizottság tagjainak nevét,

b) az ellátott nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, valamint lakó-, illetve tartózkodási helyét,

c)

d) a vizsgálat céljának és folyamatának rövid ismertetését,

e) a szakértői vizsgálat során felhasznált dokumentumok és az elvégzett vizsgálatok megjelölését, személyes meghallgatás, illetve személyes vizsgálat esetén annak helyszínét és időpontját,

f) az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotára vonatkozó lényeges megállapításokat,

g) az ellátottal összefüggő egyéb lényeges körülményeket,

h) a szakvélemény felülbírálatának lehetőségéről szóló tájékoztatást.

 (3) A szakvéleményt meg kell küldeni az ellátottnak, törvényes képviselőjének és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozójának, valamint az intézményvezetőnek.

(4) A vizsgálat eredményére hivatkozva - ha az Szt. kivételt nem tesz - az ellátottal kötött megállapodás egyoldalúan nem módosítható, és nem szüntethető meg.

 (5) Az intézményvezető a szakvélemény alapján megtett, illetve kezdeményezett intézkedésekről tájékoztatja az ellátottat, törvényes képviselőjét és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozóját.

(6) Ha az intézményvezető a szakvélemény kiadásától számított egy éven belül

a) ugyanazon személlyel kapcsolatban ismételten szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálatot vagy átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálatot kezdeményez,

b) ugyanazon személlyel kapcsolatban ugyanazon okból ismételten szociális foglalkoztatási felülvizsgálatot vagy átfogó rehabilitációs felülvizsgálatot kezdeményez,

a szakértői bizottság a vizsgálatot csak akkor végzi el, ha a kezdeményezésből megállapítható, hogy az ellátott mentális, fizikai vagy egészségi állapotában lényeges változás következett be. Ellenkező esetben a szakértői bizottság a szakvélemény kiadását mellőzi, és erről az intézményvezetőt írásban tájékoztatja.

 8. § (1) A szakvélemény kézhezvételét követő tizenöt napon belül az ellátott, törvényes képviselője és - ha a felülvizsgálatot a közeli hozzátartozó kezdeményezte - közeli hozzátartozója, valamint az intézményvezető - az ok megjelölésével - 2000 forint megfizetése mellett kérheti a szakvélemény felülbírálatát.

 (2) A szakvélemény felülbírálatát a Hivatal illetékes regionális igazgatóságának szakértői bizottságai végzik.

(3) A szakvélemény felülbírálatára a szakvélemény kiadására vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a szakvélemény nem tartalmazza a szakvélemény felülbírálatának lehetőségéről szóló tájékoztatást.

Alapvizsgálat és gondozási felülvizsgálat

9. § (1) Az alapvizsgálat és a gondozási felülvizsgálat célja az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának felmérésével, az egyénre szabott ellátás biztosítása érdekében annak megállapítása, hogy az ellátott számára mely ellátási típus és forma megfelelő, valamint az egyéni gondozási, illetve fejlesztési terv elkészítésének segítése.

(2)

(3) A szakvélemény a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza

a) annak megállapítását, hogy az ellátási típus és forma megfelel-e az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának, szükség esetén a javaslatot az ellátási típus vagy forma megváltoztatására,

b) a javaslatot az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez, illetve az egyéni gondozási terv, illetve az egyéni fejlesztési terv módosítására,

c)

(4)

(5) Az intézményvezető a vizsgálat eredménye alapján

a) gondoskodik az egyéni fejlesztési terv elkészítéséről, illetve az egyéni gondozási, illetve fejlesztési terv módosításáról,

b) kezdeményezi az intézményi jogviszony megszüntetését, illetve az ellátott más intézményben történő elhelyezését, ha a szakvélemény alapján indokoltnak látja.

Szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálat és felülvizsgálat

10. § (1) A szociális foglalkoztatási alkalmassági vizsgálat és felülvizsgálat célja az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának, illetve készségeinek, képességeinek felmérésével annak megállapítása, hogy az ellátott alkalmas-e szociális foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre, az ellátott szociális foglalkoztatása szükséges-e, illetve - amennyiben az ellátott szociális foglalkoztatását javasolják - az ellátott számára melyik szociális foglalkoztatási forma és milyen hosszú munkaidő a leginkább megfelelő.

(2) Az ellátott szociális foglalkoztatása akkor szükséges, ha a szociális foglalkoztatás a fogyatékosága, pszichiátriai betegsége, szenvedélybetegsége, hajléktalansága vagy külön jogszabály alapján korábban már megállapított egészségkárosodása miatt szociális intézményi ellátásra szoruló - fejlesztő-felkészítő foglalkozás esetén az 55. életévét, munka-rehabilitáció esetén az öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött - ellátott esetén a szociális foglalkoztatás Szt.-ben meghatározott céljainak elérését várhatóan elősegíti.

(3) A szakvélemény a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza

a) a véleményt arról, hogy az ellátott szociális foglalkoztatásban történő részvételre alkalmas-e és az ellátott szociális foglalkoztatása szükséges-e,

b) a javasolt szociális foglalkoztatási formát és munkaidőt, ha a szakértői bizottság az ellátott szociális foglalkoztatását javasolja.

(4)

(5) Az intézményvezető a vizsgálat eredménye alapján

a) dönt a foglalkoztatásról és a foglalkoztatási formáról,

b) a (6) bekezdés szerinti esetben, vagy ha egyébként indokoltnak látja, kezdeményezi a foglalkoztatási forma, illetve a munkaidő módosítását,

c) szükség esetén gondoskodik az egyéni gondozási, illetve fejlesztési terv módosításáról.

(6) Az ellátott szociális foglalkoztatás keretében akkor foglalkoztatható, ha a szakértői bizottság az ellátott alkalmasságát megállapítja. Ha a szakértői bizottság az ellátott munka-rehabilitáció keretében történő foglalkoztatását javasolja, az ellátott fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében nem foglalkoztatható.

11. §

Átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat és felülvizsgálat

12. § (1) Az átfogó rehabilitációs alkalmassági vizsgálat és felülvizsgálat célja az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának, illetve készségeinek, képességeinek felmérésével az ellátott számára megfelelő és egyénre szabott ellátás biztosítása érdekében annak megállapítása, hogy

a) az ellátott alkalmas-e a rehabilitációs programban való önkéntes részvételre,

b) az ellátott számára mely ellátási típus és forma megfelelő, valamint a megfelelő egyéni rehabilitációs program, illetve egyéni fejlesztési terv elkészítésének segítése,

c) az ellátott alkalmas-e szociális foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre, az ellátott szociális foglalkoztatása a 10. § (2) bekezdésében foglaltak szerint szükséges-e, illetve - amennyiben az ellátott szociális foglalkoztatását javasolják - az ellátott számára melyik szociális foglalkoztatási forma és milyen hosszú munkaidő a leginkább megfelelő.

(2)-(3)

(4) A szakvélemény a 7. § (2) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza

a) annak megállapítását, hogy az ellátási típus és forma, rehabilitációs célú lakóotthon esetén a határozott, illetve határozatlan időre történő elhelyezés megfelel-e az ellátott mentális, fizikai és egészségi állapotának, szükség esetén a javaslatot az ellátási típus vagy forma megváltoztatására,

b) a javaslatot az egyéni rehabilitációs program, illetve az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez, módosításához,

c) az Szt. 112. § (2) bekezdése szerinti esetben a véleményt arról, hogy az ellátás időtartamának meghosszabbítása indokolt-e,

d) a véleményt arról, hogy az ellátott szociális foglalkoztatásban történő részvételre alkalmas-e és az ellátott szociális foglalkoztatása szükséges-e,

e) a javasolt szociális foglalkoztatási formát és munkaidőt, ha a szakértői bizottság az ellátott szociális foglalkoztatását javasolja.

(5)

(6) Az intézményvezető a vizsgálat eredménye alapján

a) gondoskodik az egyéni rehabilitációs program, illetve az egyéni fejlesztési terv elkészítéséről, illetve módosításáról,

b) megteszi az Szt. 113. §-ának (2) bekezdése szerinti intézkedéseket,

c) a (7) bekezdésben meghatározott esetben, vagy ha a szakvélemény alapján egyébként indokoltnak látja, kezdeményezi az intézményi jogviszony megszüntetését, illetve az ellátott más intézményben történő elhelyezését,

d) dönt a foglalkoztatásról és a foglalkoztatási formáról,

e) a (9) bekezdés szerinti esetben, vagy ha egyébként indokoltnak látja, kezdeményezi a foglalkoztatási forma, illetve a munkaidő módosítását.

(7) Ha a szakvélemény nem javasolja, az ellátott rehabilitációs intézménybe, illetve rehabilitációs célú lakóotthonba nem helyezhető el, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálat befejezése előtt elhelyezett ellátott intézményi jogviszonyának megszüntetését az intézményvezetőnek kezdeményeznie kell.

(8) Az ellátás az Szt. 112. § (2) bekezdése szerint csak akkor hosszabbítható meg, ha a szakértői bizottság ezt javasolja.

(9) Az ellátott szociális foglalkoztatás keretében akkor foglalkoztatható, ha a szakértői bizottság az ellátott alkalmasságát megállapítja. Ha a szakértői bizottság az ellátott munka-rehabilitáció keretében történő foglalkoztatását javasolja, az ellátott fejlesztő-felkészítő foglalkoztatás keretében nem foglalkoztatható.

A fogyatékos személyek otthonában elhelyezett kiskorú ellátottak állapotának felülvizsgálata

13. § (1) A fogyatékos személyek otthonában elhelyezett kiskorú ellátott esetén a felülvizsgálatot a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság külön jogszabály szerint végzi. A bizottság megküldi az intézmény vezetőjének a felülvizsgálat eredményét tartalmazó értékelését, amit a kiskorú ellátása, fejlesztő foglalkoztatása során figyelembe kell venni.

(2) Az intézményvezető évente legalább egyszer tájékoztatja a kiskorú szüleit, illetve más törvényes képviselőjét a gyermek állapotáról, fejlődéséről és egyéni fejlesztési tervéről. A szülők, illetve a törvényes képviselő számára biztosítani kell a foglalkozások látogatásának lehetőségét.

Záró rendelkezések

14. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

(2) E rendelet szabályait 2008. július 1-jétől kell alkalmazni.

(3)-(6)

 15. § A 2011. január 1-je előtt jogszabály vagy szakvélemény által elrendelt gondozási felülvizsgálatot nem kell lefolytatni. Az 5. § (3) bekezdés c) pont cc) alpontja alapján felülvizsgálat legkorábban 2012. évben folytatható le.